

OBSAH

ÚVOD	7
I. ÚZEMÍ OSTRAVY V DOBĚ NEPSANÉ MINULOSTI A NA PRAHU STŘEDOVĚKU (Zbyněk Moravec, Michal Zezula)	13
<i>Přírodní prostředí (14) Starý a střední paleolit (14) Mladý paleolit (40 000–11 500 př. n. l.) (17) Mladší a pozdní doba kamenná na Ostravsku (19) Doba bronzová a starší doba železná (halštatská) (21) Od Keltů do příchodu Slovanů (23) Na pomezí českého a polského státu. Ostravsko v raném středověku (23) Ostravsko na prahu vrcholného středověku (26)</i>	
II. STŘEDOVĚKÁ OSTRAVA, 1267–1437 (Eva Rohlová)	31
<i>Ostravská kotlina v době založení Moravské Ostravy (32) Počátky města Moravské Ostravy (34) Hospodářské a zemědělské zázemí středověkého města (36) Civitas Ostrava – zrodila se městská obec (37) Zakladatel Moravské Ostravy Bruno ze Schauenburku a jeho neuskutečněné plány (38) Rok 1297 – tři ostravská poprvé (39) První známí měšťané a městská správa (41) Moravská Ostrava – tržní středisko na spojnici Krakov – Morava (43) Stavba kamenných hradeb a změna komunikační situace (46) Město v neklidných dobách válek mezi moravskými Lucemburky (46) Město v období husitských válek – rok 1426 (48) Moravská Ostrava ohrožena a obsazena husity (49) Změny zástavních držitelů a definitivní začlenění Moravské Ostravy do hukvaldského panství (50)</i>	
III. OSTRAVA V LETECH 1437–1618 (Antonín Barcuch)	51
<i>Město v držení Jana Čapka ze Sán (52) Ostrava v držení Jana Talafíusa z Ostrava (53) Ostrava v zástavě pánů z Boskovic (53) Město za Stanislava Thurza opět v držení olomouckých biskupů (54) Město za požáru roku 1556 (56) Město za biskupa Stanislava II. Pavlovského (57) Náboženská situace, reformace a protireformace (60) Ostrava za biskupa Dietrichštejna (61) Ostrava před vypuknutím stavovského povstání (62) Správa města (63) Městské statky, hranice a spory o ně (65) Hospodářské postavení města (69) Národnostní a sociální složení (75) Stavební památky (77) Ostravská škola a kultura (79)</i>	

IV. HMOTNÁ KULTURA A PODOBA MORAVSKÉ OSTRAVY VE STŘEDOVĚKU A NA PRAHU NOVOVĚKU (Zbyněk Moravec, Michal Zezula)	81
<i>Podoba Ostravy (82) Obyvatelé města a jejich životní prostředí (97) Zkoumaná fortifikační architektura na území současného města (107)</i>	
V. NEPŘÍZNIVÁ LÉTA, 1618–1763 (Blažena Przybylová, Vladimír Maňas)	113
<i>Moravská Ostrava na počátku třicetileté války (114) Rabování dánského vojska (116) Moravská Ostrava pod „švédskou kontrolou“ (117) Město po třicetileté válce (118) Správa poddanského města (119) Sídlo městské správy – radnice (124) Členění a vzhled města (126) Hospodářské poměry (128) Výroční trhy (131) Řemeslná produkce (132) Moravskoostravská farnost (135)</i>	
VI. NA PRAHU INDUSTRIALIZACE, 1763–1828 (Jiří Brňovják)	145
<i>Dozvuky starých časů v 60.–70. letech (147) Období nového rozvoje (151) Stav populace na přelomu 18. a 19. století (153) Vznik regulovaného magistrátu (154) Městské soudnictví a veřejný pořádek (156) Vaření piva a městský pivovar (156) Stavební proměna města (157) Hygienické poměry a zdravotní péče (159) Náboženské poměry (161) Městské školství (163) Regulace vodních toků a vodní hospodářství (165) Válečné události (168) Kulturní život a nevšední události (170)</i>	
VII. DLOUHÉ 19. STOLETÍ – PŘEROD V PRŮMYSLOVÉ CENTRUM MONARCHIE (Radoslav Daněk, Jozef Šerka, Hana Šústková)	171
<i>Hospodářský vzestup Moravské Ostravy v průmyslové éře: jeho projevy a dopady (175) Hutnictví železa a strojírenství (177) Báňský průmysl (185) Chemický průmysl (193) Ostatní průmyslová odvětví (195) Železniční a drážní doprava (201) Silniční síť a komunální doprava (204) Komunikační technologie (209) Živnosti a obchod (211) Peněžnictví (213) Obecní hospodářství v letech 1830–1914 (216) Stavební vývoj (246) Dopady na životní prostředí (255) Zdravotní péče (258) Formování občanské společnosti a národnostní problematika (272) Školství (286) Možnosti kulturního využití (299) Spolkový život (305) První světová válka a vznik Československé republiky (315)</i>	
VIII. OSTRAVA V OBDOBÍ PRVNÍ A DRUHÉ REPUBLIKY (Antonín Barcuch, Radoslav Daněk, Jozef Šerka, Hana Šústková)	335
<i>Vznik Velké Ostravy, správa a komunální hospodářství města, 1918–1938 (336) Hospodářské zvraty první republiky: na vzestupu i nad propastí (364) Hutnictví a strojírenství (367) Hornictví a energetika (373) Chemický průmysl (378) Ostatní průmysl (383) Doprava a spoje (389) Obchod a živnosti (395) Peněžní služby, pojišťovnictví (400) Stavební vývoj a stavebnictví, životní prostředí (403) Zdravotnictví a sociální péče (413) Národnostní problematika (423) Ostravské školství (425) Kultura, věda a umění (432) Ostravská rozhlasová stanice (448) Tělovýchova a sport (449)</i>	

IX. OSTRAVA V RUKOU NACISTŮ (Šárka Glombíčková, Martin Juřica, Blažena Przybylová, Jozef Šerka)	457
14. březen 1939 (458) Správa města v rukou německého vládního komisaře (460) Podřízení průmyslu válečným účelům (462) Válečná integrace peněž- ních ústavů (470) Převýchova mládeže v rámci školních osnov (470) Ostravská kultura v mantinelech protektorátu (475) Protinacistický odboj a perzekuce českého obyvatelstva v Ostravě (480) Židovská komunita a její postupná eli- minace z ostravské společnosti (488) Každodenní život v protektorátu (493) Sportovní možnosti v okupované Ostravě (495)	
X. OSTRAVA V LETECH 1945–1989 (Martin Juřica)	499
Poslední dny druhé světové války v Moravské Ostravě a ostravsko-opavská operace (500) Válečné škody, poválečná obnova města a znárodnění klíčového průmyslu (502) Politický život, volby v roce 1946 a dvouletý plán (507) Pře- vrat v únoru 1948 a politická perzekuce (510) Druhá fáze znárodnění a „oce- lová koncepce“ (518) Výstavba „Nové Ostravy“ (522) Veřejný život od mě- nové reformy v roce 1953 (526) po „předjaří“ roku 1967 (526) Všechní život v „soudružce Ostravě“ (530) „Nový kurz“ v ekonomice, problémy třetí pěti- letky a nedokončená ekonomická reforma (533) Léta 1968–1969 – zmařený pokus o obnovu občanské společnosti (537) Stranické čistky a nehybná „nor- malizace“ (541) Staronové pětiletky uhlí a oceli a les panelových sídlišť (549) Život v šedivém čase „normalizační stability“ (553) Kulturní život a školství (560) Sport a tělovýchova (570) Rok 1989 v Ostravě (572)	
XI. OSTRAVA NA PŘELOMU TISÍCILETÍ (Martin Juřica)	577
Veřejný život (578) Obyvatelstvo a zaměstnanost (584) Transformace průmy- slu (584) Změny v koncepci bydlení a nová výstavba (587) Osobní a veřejná doprava, dálnice a železniční koridor (589) Čistota ovzduší a vodních toků (589) Tisíciletá povodeň 1997 (590) Zdravotnictví (591) Kulturní život (591) Školství (594) Sportoviště, významné sportovní akce a úspěšní sportovci (596)	
Komentovaný přehled pramenů a literatury	608
Výběr edic pramenů a literatury	627
O autorech	643
Příloha	646
Zdroje obrazového doprovodu	647
Jmenný rejstřík	649
Místní rejstřík	663
Věcný rejstřík	670